

संस्कृत ११
५.५.११३

रत्नोत्तम-

गणेश रत्नकराड

५५/सं. ३५

(1)

॥अथगणेशस्तवराजप्रारंभ॥

(2)

श्रीगणेशायनमः॥ श्रीसरस्वत्यैनमः॥ ॐ गणेशाय प्रचंडाय वक्रतुंडाय दंष्ट्रिणे॥ विष्णो
श्च राघवीराय वरदाय नमोनमः॥ १॥ मनसा कर्मणा वाचा ये प्रपन्ना विनायकं॥ ते त
रंति महाघोरं संसारं कामवर्जिताः॥ ब्रह्मोवाच॥ भगवन् श्रोतुमिच्छामि विस्तरेण यथा
तथं॥ स्तवराजस्य माहात्म्यं स्वरूपं चापि तादृशं॥ ३॥ नंदिकेश उवाच॥ स्तवराजस्य
माहात्म्यं प्रवक्ष्यामि समासतः॥ यत्कलंलभते जस्य स्वरूपं चापि तादृशं॥ ४॥ यः
प्रातरुत्थितो विद्वान् ब्राह्मे वापि मुहूर्तके॥ विष्णुवायनकाले वा पुण्ये वा समयांतरे॥ ५॥
सर्वदा वा जपेज्जंतु स्तवराजं स्तवोत्तमं॥ यत्कलंलभते सद्यस्तच्छृणुष्व चतुर्मुख॥ ६॥
गंगा प्रवाहवत्तस्य वाग्विभूतिर्विजृम्भते॥ बृहस्पतिसमो बुद्ध्या पुरंदरसमः श्रिया
तेजसा दीप्तसंकाशो भार्गवेण समोनये॥ धनदेन समो दाने तथा वित्तपरिग्रहे॥ ८॥ ध
र्मराज समो मान्यो शिवभक्तो मया समः॥ प्रतापे वह्निसंकाशः प्रभायां शशिना समः॥

ग०

॥१॥

(2A)

॥१॥ बलेनमरुतातुल्योभवताब्रह्मवर्चसा॥ शिवतत्त्वार्थविज्ञानेमयाचसमतांब्रजेत्
॥१०॥ एवमेतच्चिसंध्यं वैजपेस्तवमनुत्तमं॥ सर्वान्कामान्नरः प्राप्यभुक्त्वाभोगान्यथे
प्सितान्॥११॥ सशरीरः सुरेन्द्रस्यपदंन्यस्यचमूर्द्धनि॥ प्राप्याष्टगुणमैश्वर्यंभुक्त्वाभो
गान्यथेप्सितान्॥१२॥ अक्षयंवीतशोकश्चनिरातंकोनिरामयः॥ जरामरणनि
र्मुक्तोवेदशास्त्रार्थकोविदः॥१३॥ सिद्धचारुगंधर्वैर्यक्षविद्याधरादिभिः॥ संस्तू
यमानोमुनिभिःशंसमानोदिनेदिने॥१४॥ विचरत्यखिलांल्लोकान्वंधुवर्गैःसमा
हितः॥ एवंचिरायुर्निर्वाणेदेवस्यानुचरोभवेत्॥१५॥ स्तवराजंसकृज्जत्वा मुच्यतेस
र्वपातकैः॥ सर्वसिद्धिमवाप्नोतिपुनात्यासप्तमंकुलं॥१६॥ स्तवराजमनुस्मरन्जपन्ह
दयाग्रेविलिखन्पठन्नपि॥ ससुरासुरसिद्धचारुणेर्मुनिभिःप्रत्यहमेवपूज्यते॥
॥१७॥ तरतिचभवचक्रंमोहनंसंनिहंतिक्षिपतिचपरिवादंमान्यतेबंधुवर्गैः॥

स्तो०

॥१॥

(3)

ग०

॥२॥

अखिलमपिचलोकंक्षेमतामाशुनीत्वाव्रजतियतिभिरीड्यंशावतंधाममर्त्यः
॥१८॥ योजपतिस्तवराजमशेषंक्षेमतमंपदमेनिमनुष्यः॥ सिद्धचारणसुरैरपिवं
द्योयातिपदंपरमंसुविमुक्तः॥१९॥ जपतिस्तवराजारव्यमिमंप्राज्ञस्तवोत्तमं॥ त
स्यापराधंक्षमतेसर्वदैवविनायकः॥२०॥ ॥ सर्वंनिहंतिवैविघ्नंजपेत्स्तवंसमंततः॥-
अशेषाभिर्गणाध्यक्षःसंपद्भिरभिषिंचति॥२१॥ तस्यचप्रणतालक्ष्मीःकटाक्षानुवि
धायिनी॥ किंकरोमीतिवैभीतापुरस्तान्तस्यतिष्ठति॥२२॥ तस्मान्निश्चयेयसंगंतुमभि
लष्यन्विचक्षणः॥ स्तवराजंजपेद्भक्त्याधर्मकामार्थमुक्तये॥२३॥ आधिव्याध्यमि
शस्त्रादितमःपंकाहवादिषु॥ भयेष्वन्येषुचाप्येतंस्मरन्मुक्तोभवेदिह॥२४॥ स्तवराजंज
पित्वायोमार्गंगच्छतिमानवः॥ नजातुजायतेतस्यचौरव्याघ्रादिभिर्भयं॥२५॥ यथा
दिवोवरिष्ठोयमशेषाणांविनायकः॥ तथास्तवोवरिष्ठोयंस्तवानांशुनिर्मितः॥२६॥

स्त०

॥२॥

(3A)

अवतारो यदा देवो विघ्नराजो विनायकः ॥ तदा लोकोपकारार्थं प्रोक्तो यंशंभुना स्त
वः ॥ २७ ॥ विनायकप्रियकरो देवस्य हृदयंगमः ॥ जप्यस्तवो यं प्राप्तेन धर्मकामा
र्थमुक्तये ॥ २८ ॥ इत्युक्तं स्तवराजस्य माहात्म्यं चतुरानन ॥ अस्य स्वरूपमधुना शृ
णु शंभुनिरूपितं ॥ २९ ॥ ॐ अस्य श्रीविनायकस्तवराजस्तोत्रमंत्रस्य ॥ महादेव ऋषि
गायत्र्युष्णिगनुष्टुप् बृहतीपंक्तित्रिष्टुप् जगती विसादमाहिनी भुजंग प्रयातशार्दूल
लविक्रीडितानि नाना छंदांसि ॥ श्रीमहागणपतिर्देवता ॥ ॐ कारममृतमिति बीजं
वक्रतुंडाय धीमहीति शक्तिः ॥ यः स्वयं सर्वतः साक्षीति किलकं ॥ समसकल मनोर
थसिद्ध्यर्थं श्रीगणपतिप्रोत्यर्थं जपे विनियोगः ॥ ॐ नमो भगवते विघ्नेश्वराय ॐ
काररूपिणे विधिरूपिणे अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐ नमो भगवते विघ्नेश्वराय ॐ कारमृ
तये तर्जनीभ्यां नमः ॥ ॐ नमो भगवते विघ्नेश्वराय वक्रतुंडाय नमो मध्यमाभ्यां न

(५)

ग०

॥३॥

मः ॥ ॐ नमो भगवते विघ्नेश्वराय सर्वसिद्धि विनायकाय अनामिकाभ्या नमः ॥
ॐ नमो भगवते विघ्नेश्वराय विघ्नेश्वराय कनिष्ठिकाभ्या नमः ॥ ॐ नमो भगवते वि
घ्नेश्वराय देवाधिदेवाय करतलकरपद्माभ्या नमः ॥ एवं हृदयादि ॥ अथ ध्यानं ॥ कमलस
दशवर्णं स्वर्णलक्ष्मीप्रदं तं गजसुमुखमहोक्षं च चतुर्लक्षणं युग्मं ॥ अभयवरदहस्तं पा
शतीक्ष्णं कुशाढ्यं ॥ गजसुखमहमीशं सिद्धिदं तं नमामि ॥ १ ॥ बीजा पूर गेदेक्षु-
कार्मुकरुचाचक्राजपाशोत्पलव्रीह्यग्रस्वविषाणरत्नकलशैः प्रोचत्कराभोरुहः ॥ ध्ये
यो बलुभया सपद्यकरया श्लिष्टोजगद्भूषया विश्वासतिविनाशसंस्थितिकरो विघ्नो
विशिष्टार्थदः ॥ २ ॥ बीजपूरं मरुद्दीर्यं पूजयित्वा पराङ्मुखं ॥ सगदं विघ्नराजं द्रव्यं देविघ्नोप
शान्तये ॥ ३ ॥ गजवक्त्रं गजाकारं रक्तवर्णं वरप्रदं ॥ साधकस्य प्रसादार्थं पाशां कुशाधरं शु
भं ॥ ४ ॥ वरदाभयहस्तं च ध्यायेन्मदरसोत्कटं ॥ सिंदूरतोरक्तवर्णं कुंकुमारुणविग्रहं ॥

स्त०

॥३॥

(५५)

॥ ५ ॥ नागयज्ञोपवीतं च मेखलाकटिभूषणं ॥ नक्षत्रमालालंकारं सिद्धिदं सर्वकाम
दं ॥ ६ ॥ विनायकं हेमवर्णं चतुर्बहुं त्रिलोचनं ॥ परशुपाशांकुशाभयहस्तं ध्यायेन्न
रः सदा ॥ ७ ॥ ध्यायेद्भुजाननं देवं तप्तकांचनसन्निभं ॥ चतुर्भुजं महाकायं सूर्यको
टिसमप्रभं ॥ ८ ॥ श्रीमहेश्वर उवाच ॥ ॐ कारममृतं ब्रह्म शिवमक्षरमव्ययं ॥ यमा
मनंति देवशतं प्रपद्ये विनायकं ॥ ९ ॥ यत्परमं तर्जितां यः साक्षी हृदये स्थितः ॥
आधारभूतो विश्वस्य तं प्रपद्ये विनायकं ॥ १० ॥ यस्य प्रभावाद्ब्रह्माद्याः प्रीणांति नि
मिषंति च ॥ प्रवर्तकस्तु लोकानां तं प्रपद्ये विनायकं ॥ ११ ॥ शिवाग्रे द्वादशांगुल्यं स्थितं
सूक्ष्मतनुं विभुं ॥ यजंति यं मरीच्य द्यास्तं प्रपद्ये ॥ १२ ॥ विश्वेश्वरं विधातारं धातारं
जगतामपि ॥ प्रणमामि गणाध्यक्षं तं प्रपद्ये ॥ १३ ॥ लीलया लोकरक्षार्थं द्विधा भूतो म
हेश्वरः ॥ यः स्वयं सर्वतः साक्षी तं प्रपद्ये ॥ १४ ॥ उत्संगतल्ये यो देव्या भवान्याः क्रीडते

(5A)

णामणिमोलिषु ॥ अमरावहुमन्यंतेतंप्रपद्ये ॥ २५ ॥ वेदांतगीतंपुरुषं वरेण्यममयप्र-
दम् हिरण्यपुरांतस्थंतंवयं शरणंगताः ॥ २६ ॥ चित्सदानंदसन्मात्रंपरमानंदरूपि-
णम् ॥ निष्कलं निर्मलं साक्षाद्दिनायकमुपैमितम् ॥ २७ ॥ अनपायसमुद्भूतं भू-
तिदं भूतिवर्धनम् ॥ नमामिसत्यविज्ञानमनंतं विघ्नरूपिणम् ॥ २८ ॥ अनाद्यंतं
महादेवप्रियपुत्रं मनोहरम् ॥ द्विप्राननं प्रभं साक्षादात्मानंतं नमाम्यहम् ॥ २९ ॥
विश्वसारस्वतावेद्यं श्रीधरं जगन्नामपि ॥ प्रणमामि गणाध्यक्षं प्रणताज्ञानमोच-
नम् ॥ ३० ॥ शिखाग्रे द्वादशांगुल्ये स्थितं स्फटिकसन्निभम् ॥ गोक्षीरधवलाका-
रंतमस्मि शरणंगतः ॥ ३१ ॥ अनाधारमनाधेयमनंताऽधारसंस्थितं ॥ धातारं च
विधानारंतमस्मि शरणंगतः ॥ ३२ ॥ अनंतदृष्टिं लोकादिमनंतं विदुमप्रभम् ॥
अप्रनर्कमनिर्देश्यं निरालंबं नमाम्यहम् ॥ ३३ ॥ प्रमाणप्रत्ययोपेतं हंसमव्यक्त

(5)

ग०

४

विभुः॥ बालोहरन्मनस्तस्यास्तं वंदे गणनायकं॥ १५॥ विधाय कृष्णेश्वित्रैर्वेशिकै
 श्वमनोहरैः॥ यदृष्ट्वा हृष्यतीशानस्तं वंदे गण॥ १६॥ सिंदूरितमहोक्तं भस्मंगदंतस्तु
 भैरवः॥ यो दैत्यकरिणां भेत्तानो मितं द्विरदाननं॥ १७॥ यस्य मूर्ध्नि ब्रजंत्या शुभहामोद
 निषंगिणः॥ भ्रमरास्तीर्णसंसारान्नो मिद्विरदाननं॥ १८॥ गंभीरभेरिनिनदं श्रुत्वा य
 द्द्वंहितं क्षणात्॥ पतंति स्फुरन्नागेन्द्रास्तं नो मिद्विरदाननं॥ १९॥ यो भिनत्ति गिरीन्सर्वान्
 घोरनिघतिभैरवैः॥ रवैः संव्रासजननस्तं नो मिद्विरदाननं॥ २०॥ लीलया पट्टतायेन पादा
 भ्यां धरणी क्षणात्॥ विशीर्यते स जैलाद्या तं नो स्मिगजाननं॥ २१॥ यत्करोत्ताडनैर्भिन्नि
 मंभः शतसहस्रधा॥ विशीर्यते समुद्राणां तं प्रपद्ये विनायकं॥ २२॥ विमुखाय त्रदृश्यं ते भ्र
 ष्टराज्याः पदच्युताः॥ निःप्रभाविबुधाः सद्यस्तं प्रपद्ये विनायकं॥ २३॥ यद्गुवाप्रहितां ल
 क्ष्मीं लभंते वासवादयः॥ स्वतंत्रमेकनेतारंतं प्रपद्ये वि॥ २४॥ यत्पादपांसुनिचयं विभ्रा

स्त०

४

(6)

ग-

५

लक्षणम् ॥ अनाविलमनाकारं तमस्मि शरणं गतः ॥ ३४ ॥ मृतनाथं जगद्योनिं मु-
नीनां च मनाहरम् ॥ स्वयं वेद्यं मवेद्यं तं वेदाद्यं तं न माम्यहम् ॥ ३५ ॥ सर्वाकारमना-
कारं विश्वावासमनामयम् ॥ सकलं निष्कलं नित्यं तं गणेशं न माम्यहम् ॥ ३६ ॥ सं-
सारवैद्यं सर्वज्ञं सर्वभेषजभेषजम् ॥ आत्मानं सदसद्व्यक्तं धातारं तं न माम्यहम् ॥
३७ ॥ भूमध्ये संस्थितं देवं नादमध्ये प्रतिष्ठितम् ॥ हृन्मध्ये दीपवत्संस्थं वंदे स-
र्वस्य मध्यगम् ॥ ३८ ॥ हृत्पुंडरीकनिलयं सूर्यमंडलसंस्थितम् ॥ तारकांतरसंस्था-
नं तारकं तं न माम्यहम् ॥ ३९ ॥ तेजस्विनं विकृतिरं सर्वकारणकारणम् ॥ ज्ञानगम्य-
महं वंदे प्रणवप्रतिपादकम् ॥ ४० ॥ अंतर्योगगतं युक्तेः कल्पितं स्वस्तिकासनैः ॥ ब-
द्धं हृत्कर्णिकामध्ये ध्यानगम्यं न माम्यहम् ॥ ४१ ॥ जेयंदुर्जेयमद्वैतं त्रिसारं च त्रि-
लोचनम् ॥ आत्मानं त्रिपुरारातेः प्रियसूनुं न माम्यहम् ॥ ४२ ॥ स्कंदप्रियं स्कंदगु-

स्तः

५

(6A)

रुंस्कंदस्याग्रजमेवच ॥ स्कंदेन सहितं शश्वन्ममामिस्कंदवत्सलम् ॥ ४३ ॥ नमस्ते
विघ्नराजाय भक्तविघ्नविनाशिने ॥ विघ्नाध्यक्षाय विघ्नानां निहन्त्रे विघ्नचक्षुषे ॥
४४ ॥ लंबोदर नमस्कृत्य सततं मोदकप्रिय ॥ निर्विघ्नं कुरु मे देव सर्वकार्येषु सर्वदा ॥ ४५ ॥
विघ्नदात्रे ह्यभक्तानां भक्तानां विघ्नहारिणे ॥ विश्वेश्वराय वीराय वरदाय नमो नमः ॥
४६ ॥ किरीटिने कुंडलिने हारिणे मालिने तथा ॥ नमो भौंजीसनाथाय जटिने ब्रह्मचारि
णे ॥ ४७ ॥ दंडिमुंडाय चंडाय कमंडलुधराय च ॥ दंडिने चैव मुंडाय नमो ध्यायनशक्त
ये ॥ ४८ ॥ वेदाध्ययनयुक्ताय सामगानपराय च ॥ त्र्यक्षराय वरिश्वाय नमः श्रंद्रशि
खंडिने ॥ ४९ ॥ कपर्दिनैकरालाय शंकरप्रियसूनवे ॥ कृताय हैमवत्याश्च निहन्त्रे
चक्षुरद्विषाम् ॥ ५० ॥ ऐरावतादिभिर्दिग्भिर्दिग्गजैः संस्कृताय च ॥ यद्वंहितपरि
वस्तेर्नमस्ते मुक्तिहेतवे ॥ ५१ ॥ कूष्माण्डगणनाथाय गणाध्यक्षाय ते नमः ॥ वज्रि

(७)

ग.
६

णाराधितो नित्यं वज्रिवज्रनिवारिणे ॥ ५२ ॥ पूष्णो दंतमिदेसाक्षाम्रुनां भीषाणा-
य च ॥ ब्रह्मणश्च शिरो हं त्रेविवस्व हं धनाय च ॥ ५३ ॥ अग्नेश्चैव सरस्वत्या इन्द्र-
स्य च बलच्छिदे ॥ भैरवाय च भीमाय भयानकराय च ॥ ५४ ॥ विभीषणाय भी-
ष्माय नागाभरणधारिणे ॥ प्रमत्ताय प्रचंडाय वक्रतुंडाय ते नमः ॥ ५५ ॥ हेरं वा-
य नमस्तुभ्यं प्रलंबजठराय च ॥ अरुवाहाय देवाय एकदंताय ते नमः ॥ ५६ ॥ मृ-
र्षकर्णाय मूराय परश्वधधराय च ॥ नमस्ते मृगिहस्ताय नमः पाशासिपाण-
ये ॥ ५७ ॥ धारणाय नमस्तुभ्यं धारणाभिरताय च ॥ धारणाभ्याससुक्तानां पु-
रस्तात्संस्थिताय च ॥ ५८ ॥ प्रत्याहाराय वैतुभ्यं प्रत्याहाररताय च ॥ प्रत्या हा-
ररतानां च प्रतिस्थानस्थितात्मने ॥ ५९ ॥ विघ्नाध्यक्षाय दक्षाय लोकाध्यक्षाय धी-
मते ॥ मृताध्यक्षाय भव्याय गणानां पतये नमः ॥ ६० ॥ योगपीठांतरस्थाय योगि-

स्त.

६

(२९)

नेयोगदायिने ॥ योगिनां हृदिसंस्थाय योगगम्याय ते नमः ॥ ६१ ॥ ध्यानाय ध्यान
प्रदाय शिवध्यानपराय च ॥ ध्येयानामपि ध्येयाय नमो ध्येयतमाय ते ॥ ६२ ॥
सोमसूर्याग्निनेत्राय ब्रह्मवेदमदांभसे ॥ ब्रह्मांडकुंभपीठाय सामघोषाय ते न
मः ॥ ६३ ॥ सप्तपातालपादाय समदीपेरुजंघिने ॥ नमो दिग्बाहवे चैव व्योम-
हरताय ते नमः ॥ ६४ ॥ ज्योतिर्मंडलसंस्थाय हृदयालोककाय च ॥ ध्यानिनां ध्या-
नमम्याय मूलाधारविवासिने ॥ ६५ ॥ सोमार्कविंबघंताय स्थविराय निबोधि-
ने ॥ आकाशसरसीमध्ये क्रीडागहनशालिने ॥ ६६ ॥ सुमेरुकूटदंताय पृथुस्थू-
लगमाय च ॥ सुघोषाय सुभीमाय कुंजरेश्वरभेदिने ॥ ६७ ॥ हिमाद्रिकूटभेत्रे च
दैत्यदानवभेदिने ॥ सर्वसिद्धिप्रदात्रे च नमः सर्वार्थदायिने ॥ ६८ ॥ गजाकारा-
य देवाय गजराजाय ते नमः ॥ ब्रह्मणे ब्रह्मरूपाय ब्रह्मगोप्त्रे व्ययाय ते ॥ ६९ ॥ ब्र

(४)

ग.

७

हृणेत्राहृणायेवब्राह्मणप्रियसूनवे ॥ यज्ञाययज्ञगोप्त्रेचयज्ञानांफलदायिने ॥ ७० ॥
यज्ञहंत्रेयज्ञकर्त्रेसर्वयज्ञमयायच ॥ सर्वनेत्राधिवासायसर्वेश्वर्यप्रदायिने ॥ ७१ ॥
तुभ्यंनमःपरेशायपरात्परतरायच ॥ गुह्याशयायगुह्याययोगिनेब्रह्मदायिने ॥
७२ ॥ एकाक्षरपरायेवमायिनेब्रह्मगायिने ॥ भूतानांचभवेशानांपतयेपापहारि
णे ॥ ७३ ॥ तत्पुरुषायविद्महेवृक्रतुंडायधीमहि ॥ तन्नोदंतिःप्रचोदयान् ॥ ७४ ॥
सर्वारंभानिहंत्रेचविमुखानांनिजार्चिते ॥ नमोबमोगणेशायविघ्नेशायनमोन
मः ॥ ७५ ॥ विनायकायवेतुभ्यंविद्वतायनमोनमः ॥ नमस्तुभ्यंजगत्प्राप्तेनमस्तु
भ्यंवियोनये ॥ ७६ ॥ नमस्तुभ्यंत्रिनेत्रायत्रिनेत्रप्रियसूनवे ॥ सप्तकोटिमहा
मंत्रैर्मंत्रितावयवायच ॥ ७७ ॥ मंत्राणांमंत्रिणेनित्यंमंत्राणांफलदायिने ॥ ली
लयालोकरक्षार्थंविभक्तनिजमूर्तये ॥ ७८ ॥ स्वयंशिवायदेवाययोगक्षेमानुका

७

(8A)

रिणे ॥ नमोनमः क्षमाभर्त्रे नमः क्षेमतराय च ॥ ७९ ॥ नमः क्षेमप्रतिष्ठाय क्षीणदोषा
यतेनमः ॥ दयामयाय देवाय सर्वभूतदयालवे ॥ ८० ॥ दयावर्ता दयाकर्त्रे सर्वकर्त्रे न
मोस्तुते ॥ नमः कारुण्यदेवाय वीराय शुभदंतिने ॥ ८१ ॥ नमस्ते वक्रतुंडाय गज
दंताय तेनमः ॥ तुष्यं नमः परेशाय परात्परतराय च ॥ ८२ ॥ नमोनमस्ते गणनाय
काय प्राणाय कायारिखिलनाय काय ॥ विनायकाय भयदाय काय तमोनमस्ते स्तु
मनो नमनाय ॥ ८३ ॥ गणाधिराजाय गणानुशास्त्रे गणाधिराजाय गजाननाय
॥ शताननाय प्यमिन्नाननाय नमोनमो देवविनाशनाय ॥ ८४ ॥ अनामयाय
खिलधीमयाय स्वमायया विष्टजगन्मयाय ॥ अमेयमायाधिकसन्मयाय न
मोनमस्ते स्तु मनोमयाय ॥ ८५ ॥ नमस्ते समस्ताधिनाथाय कर्त्रे नमस्ते सम-
स्तोरुविस्तारभाजे ॥ नमस्ते समस्ताधिकायाय भूम्ने नमस्ते पुनर्व्यस्तवित्य

(१)

ग
८

स्तधाम्ने ॥ ८६ ॥ पात्रे सुराणां प्रमये श्वराणां शास्त्रानुशास्त्रे च चराचरस्य ॥ ने-
त्रे प्रनेत्रे च शरीरभाजां दात्रे वराणां भवते नमोस्तु ॥ ८७ ॥ नमोस्तु ते विघ्न-
विनाशनाय नमोस्तु ते भक्तभयापहाय ॥ नमोस्तु ते युक्तमनस्थिताय नमो-
स्तु भूयोगणनायकाय ॥ ८८ ॥ अखिल भवनकर्त्रे संपदामेकदात्रे निखिल
तिमिरहंत्रे निष्कलाया व्ययाय ॥ प्रणतमनुजभर्त्रे प्राणिनां प्राणदात्रे सकल
विबुधशास्त्रे विश्वनेत्रे नमोस्तु ॥ ८९ ॥ दशनकुलिशभिन्ने निर्गतौर्दिग्गजा-
नां शक्तमविकसितदंतं मौक्तिकैश्चंद्रगौरैः ॥ त्रिभुवनमुपसंतं प्रेक्ष्य गौरीभवं
तं स्तुददमतिकराभ्यां श्लिष्यते प्रेमसूनुं ॥ ९० ॥ मृदुनलिनस्तु शीतेतत्तदंकेभ-
वान्याः शुभविलसितभावं नृत्यलीलां विधाय ॥ अचलदुहितुरंकादं कमन्यं-
विसर्पन्पितुरपि हरसित्वं नेत्रहर्षोपहारं मु ॥ ९१ ॥ ऋजगवलयिते नोपसृश-

स्त

८

(9A)

नृपाणिनात्वांसरभसमथबाह्वोरंतरालेनिवेश्य ॥ सकलमधुरगीतंनृत्यमालो
कयंतंस्वयमपिचकरालंधूनुतेहस्तपादौ ॥ ९२ ॥ कुवलयदलशीतैर्भूरिक-
ल्हारहृद्यैस्तदरुणसमगात्रैस्पर्शनैः संप्रहृष्यन् ॥ क्षिपतिचक्रविशालेस्वां
कमध्येभवंतंतवमुद्गरनुरागान्मूर्ध्निजिघ्रन्महेशः ॥ ९३ ॥ बालोबालपराक्र-
मैःस्तरगणैःसंप्रार्थ्यसेहर्निशांगायन्किंपुरुषांगनाविरचितैःस्तोत्रैरभिस्तू-
यसे ॥ हाहाहूहूकतुंबुरुप्रभृतिभिस्त्वगीयसेनारदैःस्तोत्रैरद्भुतचेष्टितैःप्र-
तिदिनंसंस्तूयसेसामभिः ॥ ९४ ॥ त्वानमनिस्ररसिद्धचारणास्त्वांयजंतिसकला
हिजातयः ॥ त्वांपठन्तिमुनयःपुराविदस्त्वांस्मरंतियतयःसनातनाः ॥ ९५ ॥ परं-
प्रधानंपुरुषंमहांतंहिरण्मयंपौरुषयोगगम्यम् ॥ यमामनंत्यात्मभुवंमनीषिणो
विपश्चितंतंकविमक्षरंच ॥ ९६ ॥ गणानांत्वागणनाथंस्तरेंद्रं कविंकवीनामथमे

(१०)

ग.
९

धविग्रहम् ॥ ज्येष्ठराजं वृषभं केतुमेकं सनः शृण्वं नूतिभिः सीदशश्चत् ॥ ९७ ॥ वि-
घ्नेश्वराय वरदाय शुभप्रियाय लंबोदराय विकटाय गजाननाय ॥ नागाननाय शु-
तियज्ञविभूषिताय गौरीसूताय गणनाथ नमोनमस्ते ॥ ९८ ॥ त्वं देव विघ्नदल-
नेति च संदरेति भक्तप्रियेति सख्येति फलप्रदेति ॥ विद्याप्रदेत्यहरहेति च ये स्त-
वंति तेभ्यो गणेशवरदोभव नित्यमेव ॥ ९९ ॥ नमोनमः कारणकारणाय ते न-
मोनमो मंगलमंगलात्मने ॥ नमोनमो वेदविदां मनीषिणो ह्यपासनीयाय नमो
नमस्ते ॥ १०० ॥ नमोनमः शाश्वतशान्तिहेतवे क्षमादया पूरितचारुचेतसे ॥
गजेन्द्ररूपाय गणेश्वराय ते परस्य पुंसः प्रथमाय सूनुवे ॥ १०१ ॥ नमामि देवं व-
रदंगणेशं लंबोदरं भास्करमेकदंतं ॥ अनादिनाथं जगदीशमेकं षडक्षराख्यं
भगवन् नमामि ॥ १०२ ॥ गजवदनमचिंत्यं तीक्ष्णदंष्ट्रं त्रिनेत्रं हृद्दुदरमशेषं-

स्त.

९

(10A)

भूतराजं पुराणं ॥ अमरवरसपूज्यं रक्तवर्णं स्फुरेशं पशुपतिस्तुतमीशं विघ्न-
राजनं मामि ॥ १०३ ॥ ॥ श्रीमहेश्वर उवाच ॥ ॥ विनायकस्तवंपु-
ण्यं सर्वपापप्रणाशनम् ॥ स्तवराजमितिख्यातं सर्वसिद्धिकरं परम् ॥ १०४ ॥
नृणांच सततं रक्षेद्भजानांच विशेषतः ॥ यः पठेच्छृणुयाद्वापि सर्वपापैः प्रमु-
च्यते ॥ १०५ ॥ रूपं वीर्यं बलं प्रजायशा आयुष्यवर्द्धनम् ॥ मनीषां सिद्धिमारो-
ग्यं श्रियं चैवाक्षयां तथा ॥ १०६ ॥ सर्वलोकाधिपत्यं च सर्वलोकविराजितम् ॥
प्राप्याष्टगुणमैश्वर्यं प्राप्य भूमिं च शाश्वतीम् ॥ १०७ ॥ उद्धृत्य सप्तमं वंशं दु-
स्तरात्भवसागरात् ॥ कांचनेन विमानेन शतनागयुतेन च ॥ १०८ ॥ विचरत्य-
खिलांल्लोकान्सशरीरोगणाधिपः ॥ समत्प्रियो भवेन्मर्त्यः सर्वदेवप्रियस्त-
था ॥ १०९ ॥ प्रियो विनायकस्यापि प्रियो स्माकं विशेषतः ॥ संकल्पसिद्धिः

(11)

ग

१०

मा

सर्वज्ञः सर्वभूतहिते रतः ॥ ११० ॥ स्तवराजं जपेन्मर्त्यः सुहृद्भिः सह मोदते ॥
स्तवराजं जपेद्भक्त्या भावयुक्तस्य धीमतः ॥ १११ ॥ अस्मिन् जगत्र ये प्यस्तिना
साध्यं न च दुस्तरम् ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन स्तवराजं जपेन्नरः ॥ ११२ ॥ सकृत्
जप्त्वा भवेन्मुक्तो दुःस्वप्नेषु भयेषु च ॥ सर्वं तरति पाप्मानं ब्रह्मभूतो भवेन्नरः ॥ ११३ ॥
तस्मात्संपूजितो ह्येषो धर्मकार्येषु मुक्तिषु ॥ स्तवराजं जपेद्भक्त्या सर्वे देवा विनाय
काः ॥ ११४ ॥ स्तवराजमिमं स्तवोत्तमं प्रजपन्त्यश्च पठन् स्मरन् नपि ॥ कुरुते शु
भकर्म मानवः शुभमप्येति फलानि वा सुते ॥ ११५ ॥ बद्धुनात्र किमुक्तेन स्तव
राजमिमं जपन् ॥ सर्वं तद्भद्रमाप्नोति यद्यदिच्छति शाश्वतम् ॥ ११६ ॥ स्तवा
नामप्यशेषाणां वरिष्ठोऽयं मतस्तवः ॥ स्तवराजमितिख्यातं तस्माद्भोकेषु गी
यते ॥ ११७ ॥ ॥ नंदिकेश्वर उवाच ॥ ॥ इत्थमेषः स्तवः प्रोक्तः प्रशः

१०

(11A)

स्तः शंभुनास्वयम् ॥ ११८ ॥ तस्मादनेनस्तोत्रेणस्तवराजेनधीमता ॥ स्मृतिंस्मृतिंज
पंचैवकुर्वन्निर्वाणमेष्यति ॥ एतत्तेकथितं ब्रह्मन्क्रमेणपरिपृच्छतः ॥ ११९ ॥ स्तव-
राजस्यमाहात्म्यंस्वरूपंविशेषतः ॥ ब्रह्मन्क्रमेणविधं ब्रह्मन्किंभूयः श्रोतुमिच्छसि
॥ १२० ॥ कार्यमेसिद्धिमायतुप्रसन्नेत्वायिधातरि ॥ विघ्नानिनाशमायांतुसर्वका-
र्याणिसिद्धिदः ॥ १२१ ॥ वक्रतुंडमहाकायसूर्यकोटिसमप्रभ ॥ अविघ्नंकुरुमेदे-
वसर्वकार्येषुसर्वदा ॥ १२२ ॥ यंब्रह्मवेदांतविदोवदंतिपरंप्रधानंपुरुषंतथान्ये
॥ विश्वोद्भूतेः कारणमीश्वरंवातस्मै नमोविघ्नविनाशनाय ॥ १२३ ॥ एतत्तेकथितं
ब्रह्मन्क्रमेणपरिपृच्छतः ॥ विनायकस्यमाहात्म्यंप्रतिष्ठार्चनयोर्विधिम् ॥
१२४ ॥ प्रशंसाब्रह्मगायत्र्याः कल्पस्तस्यास्तशोभनः ॥ स्तवराजस्यमाहात्म्यं-
स्वरूपंविशेषतः ॥ १२५ ॥ मयातेकथितंब्रह्मन्किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ग-

(12)

ग.

११

णेश स्तवराजेन सर्वसिद्धिमाप्नुयान् ॥ १२६ ॥

॥ इति श्रीमविष्णोत्तर-

ह.

पुराणे अष्टांशोचतुर्थकल्पे ब्रह्मनन्दिकेश्वरसंवादेशिवप्रोक्तगणेशस्तवराज-

स्तोत्रं संपूर्णम् ॥

॥ श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥

॥ ७२ ॥

॥ ७२ ॥

सुकामसुवईयेये

ज्ञानदर्पणछापस्थानांत छापिलें.

सन १८५३

(१३)

इति श्रीमद्भणेशस्वरराजसंपूर्णः

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com